

LIV OG TRO

Glædelig jul!

Af Kaj Mogensen
thisted@nordjyske.dk

JUL: Jeg sad med mit yngste barnebarn på skødet. Han smilede til mig, og da jeg stak mit hoved lidt frem, stak han også sit hoved frem mod mig. Vi stødte ganske forsigtigt panderne mod hinanden. Vi gjorde det igen og igen. Ingen af os blev trætte af at gøre det samme. Så kom hans storesøster på syv år, og den lille strakte armene ud mod hende, og hun bar ham rundt i stuen.

Når man har et lille barn i sine arme, eller når man blot ser et lille barn, så er det, som om der bryder en kærlighed frem. Jeg kan bære et lille barn og samtidig opleve, at det er barnet, der bærer mig. Eller: vi bæres sammen af en kærlig magt. Hvor kommer den kærlighed fra? Den er der jo på forhånd, men udløses, når vi kommer hinanden nær. Kærligheden er en del af mig, og dog er den større. I, der har fået børn, prøv at tænke tilbage på, da børnene blev født. I, der har søskende, prøv at tænke på, da I var små. Og I, der ikke har børn, tænksom på, at der inden i jer er et lille barn, der somme tider er glad og somme tider ked af det.

Et lille barn skal man passe godt på. Det gælder også barnet indeni den voksne. Julen er "børnenes fest". Derfor kalder julen tit barnet i den voksne frem.: "Til barnet vil vi stige ind og blive børn i sjæl og sind" (H. C. Andersen).

En af de smukkeste vuggesange, sunget for et barn, men nok så meget for barnet i den voksne digter, er Benny Andersens "Barndommens land".

*Verden er stor.
Kaldes "Moder Jord".
Der findes børn, der må flygte,
men du har intet at frygte.
Ingen skal mishandle dig -
håber jeg.*

Tankestregen i næstsidste linje skal få os til at standse lidt op. Tankestregen udtrykker en afstand mellem virkeligheden og håbet. Strofen før udfolder en omsorg for barnet, der kan udstrækkes til at være en holdning til hele skaberværket:

*Slog du dit ben
på en kampesten?
Kom - lad mig puste på
skrammen.*

Vi skal ha' lappet dig sammen.

*Du må vist hellere få
plaster på.
Jeg tænker somme tider
på, at Benny Andersens vise
kan være Guds tale til menneskehed. En kort og enkel sammenfatning af, hvor-*

for Gud lod sig føde i en stald. Tænk, hvis vi kunne være sådan for hinanden? Tænk, hvis vort folkelige fællesskab kunne have en sådan måde at være på over for de fattige, de udstødte, de fremmede! Jeg er noget bekymret for den hårdhed, der præger vort samfund i disse år. Men jeg håber stadigvæk...

Juleevangeliet er den smukkeste fortælling i verden - synes jeg. Juleevangeliet er den sandeste fortælling i verden - håber jeg. Mange andre fortællinger var ikke blevet fortalt, hvis ikke juleevangeliet var fortalt først. Selv dem, der for længst har glemt juleevangeliet, eller dem, der ikke regner det for noget, er præget af det.

Fortællingen er så enkel, at man aldrig kan blive færdig med den. Den er så vedkommende, at man aldrig kan få nok af den. Den er så gammel, at den altid er ny. Den er så velkendt, at den overrasker. Fortællingen udstråler kærlighed, så den glæde, den fortæller om, hænder i samme øjeblik, fortællingen bliver fortalt. Fortællingen formidler også et menneskesyn, som vækker modstand hos kolde hjerner og hjerter. Det er fortællingen om Gud og menneskehed og -tættelse på - det er fortællingen om dit liv og Gud.

Fortællingens betydning kan udfoldes på tusind måder. Fortællingen skal ikke først og fremmest forklares. Vi skal åbne os for den og lade den præge os, så vi tænker dens tanker, føler dens følelser og tager del i dens glæder.

For nogle er Gud den fjerne og skjulte kraft, der har ladet alt blive til. Gud er ubegribelig, og nogle synes også, at Gud er farlig og uberegnelig. Andre blot, at Gud slet ikke er - eller er blevet væk. Juleevangeliet forkyn-der: glem alt om den farlige og uberegnelige magt. Jo, Gud er i sig ubegribelig, men dog nær i en fortælling, som griber os.

Gud er for os et lille menneskebarn. Han gjorde sig synlig og kom menneske-

den nær i et barn, der blev født i en stald, svøbt i klude og lagt i en krybbe. Prøv at tage fantasien lidt til hjælp. Stalden kan være dit hjem, og den kan være sognekirken, når der holdes gudstjenester i julen. Døbefonten kan så være foderkrybben. Maria og Josef står bag ved døbefonten - og der er plads til både okse og æsel. Så der er også plads til os.

I krybben ligger Guds Ord. Et lille nyfødt barn. Det lille barn holder vort liv i sine små arme. Han udstråler en kærlighed, der får vore hjerter til at skælve af glæde og vore munde til at synge, som englende har lært os at synge.

Der i krybben ligger himlens og jordens skaber. Der er den usynlige Gud blevet synlig, den ukendte Gud har gjort sig kendt, og den fjerne Gud er kommet os nærmere, end vi nogensinde kan komme os selv.

At Gud blev menneske, må betyde, at menneskelivet er af uendelig værdi. Hvert eneste menneske er blevet Guds medmenneske. Der er stadigvæk ufred i verden, der er stadigvæk skrammer, der skal pustes på. Der er sorg og glæder, der skal deles, og håb, der må håbes.

"I fødslen er glæden forbundet med smerten" (Johannes Møllehave). Glæden er i sorgen. Juleevangeliet er et tegn på Guds bankende hjerte, på Guds medlidende nærvær. Den fjerne Gud kom os nær af den ganske enkle grund: Gud er kærlighed, og kærligheden må finde nogen at elske. Gud er fuldkommen kærlighed, og derfor må han elske hele menneskehed. Det er julens glædelige budskab. Der begynder det. Men det må ikke standse ved begyndelsen. Juleevangeliet udfolder også et kald til at leve den kærlighed ud i hverdagslivet, som evangeliet rækker os. Kærligheden kan kun holdes i live ved at blive brugt.

Juleevangeliet er en fortælling om Guds kærlighed, som fortolkes ved, at den kærlighed får lov til at præge os. I ønskes alle en glædelig jul - med liv og tro.

HISTORIEN I BILLEDET

Sejlads gennem

Af Orla Poulsen
Lokalhistorisk Arkiv
for Thisted Kommune

THISTED: En bombebøsse kunne være et tilnavn for en homofil selvmorder, men det er det ikke. Tværtimod. Det lidt pudsige ord dukkede første gang op i 1819, da en orlogsofficer i København tog fat på at oprette en "bombebøsse", der fik sit navn efter en bombe indrettet som indsamlingsbøsse. Formålet var at samle penge ind til fattige søfolk.

I løbet af 1800-tallet spredte idéen med en bombebøsse sig til en lang række søkøbstæder, hvor der var tradition for at udsende en såkaldt fastelavnsbåd, der mange steder var det gængse udtryk for et bådeoptog fastelavnsmandag. Det var søfolk og fiskere, der fra gammel tid morede sig med denne tradition i vintertiden, hvor sejlskibsfarten og fiskeriet var indstillet.

Støtte til husarme

I Thisted blev fastelavnsbåden udsendt første gang fastelavnsmandag 1846. Det var byens skipper, der tilfaldte og pyntede en båd med flag. På den første to en halv time lange køre- eller sejltur gennem byen indkom 53 rdl., og overskuddet blev uddelt til nødlidende og husarme. I 1850 sendte skipperne båden ud igen, og fra 1862 sejlede den til fordel for den påtænkte oprettelse af en lokal "bombebøsse" for trængende søfolk i byen. Derefter sejlede båden så godt som hvert år. 1884 stiftedes Sømandsforeningen, som overtog båden og derefter sendte den regelmæssigt ud.

Fastelavnsbåden blev kommanderet af en admiral, og det var som regel i skikkelse af havnefogeden. Men med på turen rundt i byens gader var også kaptajn, rorgænger, lodhiver (der på he-

» Fastelavnsbåden blev kommanderet af en admiral, og det var som regel i skikkelse af havnefogeden. Men med på turen rundt i byens gader var også kaptajn, rorgænger, lodhiver (der på hele turen havde frispog over for alle), musikere og ikke mindst matroser

le turen havde frispog over for alle), musikere og ikke mindst matroser. På grund af alder, snaps eller rom sank én eller to gerne ned i bunden af båden, hvor de dækket af et tæppe sovende kørte turen til ende. Mellem

FASTELAVNSBÅDENS MATROSER krydser Store Torv med raslebøsser i hænderne. Der er udsalg hos Magasin Nora og Bimbo Bar tilbyder en is. Disse forretninger lå i den store ejendom, der i 1959 blev nedrevet for at give plads til Den danske Bank. Til venstre i billedet ses Thisted Arbejderforenings ejendom i Torvegade.

tre århundreder

1890 og 1915 synes båden kun at have været ude otte gange.

Donationer

Bombøbøssens modtog ikke ubetydelige pengegaver gennem årene. Det kunne være testamentariske gaver eller donationer fra forretningsfolk i forbindelse med f.eks. firmajubilæer. Bombøbøssens midler blev efter ansøgning ydet som husleje-hjælp til økonomisk trængte sømandsfamilier – og dem var der mange af i Thisted i slutningen af 1800-tallet, hvor byen havde en betydelig flåde af hjemmehørende skibe.

Hvornår båden sejlede sin sidste tur, ved vi ikke med sikkerhed. Ud fra bevarede fotos på Lokalhistorisk Arkiv kunne man fristes til at slutte, at fastelavnsbåden også blev luftet i 1950'erne. Behovet for den noget nærgående bombøbøsserassen var

nu indhentet af den sociale lovgivning, der blev lagt som fundament under den moderne velfærdsstat.

Efter krigen var antallet af søfolk i Thisted også indskrænket stærkt. Af samme årsag kom også det tidspunkt i 1970, hvor 15 medlemmer af Thisted Sømandsforening forsamlende sig på Restaurant Harmonien for at opløse deres forening. I enighed besluttede de at overdrage foreningens midler – der dengang var på 21.500 kr. - til Thisted Byråd, som skulle forvalte dem i samråd med et lille tremands udvalg, der blev nedsat i samme anledning.

Renters rente

Men udvalget fik aldrig holdt et møde. I stedet satte tidligere skibsfører Svend Hvidbjerg og skibsmægler Leo Iversen med at administrere formuen fra både Sømandsforening

og Bombøbøssens legat. Og fru Iversen førte et nydeligt regnskab årti efter årti – helt frem til foråret 2009, hvor protokoller og regnskaber fra Sømandsforeningen og Bombøbøssens blev overdraget til Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune.

Sammen med arkivalierne fulgte også foreningernes midler, der i kraft af rentetilskrivninger gennem 40 år var løbet op i 56.000 kr.

Eftersom bestyrelsen for Thisted Sømandsforening i 1940 erkendte, at foreningens sociale støtte til trængende søfolk fra Thisted allerede dengang var passé, har Thisted Kommune overdraget kapitalen til "Fonden til almen støtte for Museet for Thy og Vester Han Herred".

Dermed blev der sat et endeligt punktum for fastelavnsbådens allersidste sejlsads.

EN FOTOGAFERING var ikke en hverdagsbegivenhed dengang dette billede af fastelavnsbåden blev taget. Nysgerrige tilskuere kigger ud af vinduet på Hotel Royal, og bådens mandskab er stille og roligt på efter rang. Belysningen på Store Torv klares endnu af en den gaslampe, der forsvandt efter 1906.

De grå menneskers magre hænder

THISTED: I protokollen for Bombøbøssens er indskrevet denne udaterede tekst, som måske har været gengivet i én af de lokale aviser:

"I søndags eftermiddag gik jeg efter en gammel kvinde, som med stor møjle sled sig gennem gadens flimrende menneskemasser. Jeg så, hvorledes hun dukkede op af et usynligt dyb i gaden, som om ingen vidste, hun selv allermindst, hvorfra hun kom. Julens butikker, der nu rejser sig med rudernes hele fortryllelse,

åbenbarede med deres lys denne sorgbetyngede kvinde. Hun fortsatte sin besværlige gang til kirkegården, hvor hendes brave gamle søgut ligger begravet. Hvert år, når julen nærmer sig, føler hun en knugende angst for højtidens ensomhed, og for hende højtidens armod. Hvor gerne ville hun ikke lægge blot et par blomster på hans grav, men de koster, og hun har intet at rutte med. Hun, hvis mand havet skyllede op, hvis eneste søn blev derude, hun lider savn. Hun gamle af livet,

for hvem det er et arbejde, blot at dæmme op for sult og nød; hvad hun? Hun bør hjælpes, særlig nu til julen. Hun må ikke, fordi julen retter sine strålende og uomstødeligt festlige øjne imod hende, føle fattigdommens knugende tag. Hun skal have en tålelig jul. - Kære læser - hjælp hende og mange andre, giv en skærv til minebøssen på havnen, så lægger du noget varmt og velgørende i de grå menneskers magre hænder".

FAKTA

HISTORIEN I BILLEDET – BILLEDET I HISTORIEN

- Har du gamle film eller fotografier? Så er Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune interesseret.
- Arkivet opfordrer derfor sammen med Thisted Dagblad thyboer og hannæsboer til at kigge efter i skuffer og andre gemmer efter spændende lokalhistorisk materiale.
- Billeder og film kan indleveres til Lokalhistorisk Arkiv både i Hurup på biblioteket og i Thisted i J.P. Jacobsens hus.
- Arkivet scanner de gamle billeder ind og kan også sagtens bruge billeder, man selv har scannet ind i ordentlig teknisk kvalitet.
- Rubrikken "Historien i billedet" optræder jævnligt i Thisted Dagblad i håbet om, at det øger billedbidragene til Lokalhistorisk Arkiv.

FASTELAVNSBÅDENS MANSKAB er på vej gennem Vestergade og passerer snart Amtsstræde til venstre på vejen ned mod Store Torv. Billedet er fra ca. 1918.